

Forfatter: Goldschmidt, M. A.

Titel: Hjemløs

Citation: Goldschmidt, M. A.: "Hjemløs", i Goldschmidt, M. A.: *Hjemløs*, udg. af Mogens Brøndsted ; Harald Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 353. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-goldschmidt04-shoot-idm140467280506128.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Hjemløs

Noteapparatet støtter sig til en omfattende kommentar til *Hjemløs*, udarbejdet af Morten Borup (1974). Denne foreligger i manuskriptform og findes på Det Kgl. Bibliotek (NKS 4887,4°).

Forkortelser:

Br.: Breve fra og til Meir Goldschmidt udg. af M. Borup I-III (1963).

Brøndsted GF: M. Brøndsted: *Goldschmidts fortællekunst* (1967).

Dagb.: M.A. Goldschmidts *Dagbøger* udg. af K. Ober I-II (1987).

DgF: *Danmarks gamle Folkeviser* I-XII (1853-1976).

DK: M.A. Goldschmidt: *Noveller og andre fortællinger* (1984) (*Danske Klassikere*) .

Fam.br.: Meir Goldschmidts Breve til hans Familie udg. af M. Borup I-II (1964).

GT: Det Gamle Testamente.

Kyrre: H. Kyrre: *M. Goldschmidt* I-II (1919).

LE: M.A. Goldschmidt: *Livs Erindringer og Resultater* udg. af M. Borup I-II (1965).

NS: *Nord og Syd* udg. af M. Goldschmidt (1848-59).

NT: Det Nye Testamente.

Udv. Skr.: M.A. Goldschmidt: *Udvalgte Skrifter* ved J. Salomon I-VI (1908).

Bind I's notehenvvisninger uden romertal gælder noterne til samme bind.

I noterne omtales flere steder Goldschmidts efterskrift til *Hjemløs* i *NS* 1858 I 135f. Denne må ikke forveksles med nærværende udgaves efterskrift ved Mogens Brøndsted eller med Goldschmidts efterskrift fra 1857, der bringes som tillæg s. 320.

Note A. *Datidens rangforordninger og titler:* På romanens tid indtog man rang i tre sammenhænge: som adelig, i kraft af sit embede eller efter værdig indsats. Den gældende rangforordning gik tilbage til 1746, revideret i forordningen af 1808. 354 Embedsmænd og titelindehavere var opdelt i ni rangklasser, hver for sig igen opdelt i rangnumre; i *Hjemløs* forekommer følgende titler (med forbehold ovf. titler af typen Virkelig Etatsraad/Krigsraad osv.):

2. rangklasse nr. 5: Kammerherre

2. rangklasse nr. 12: Konferensraad

3. rangklasse nr. 3: Virkelig Etatsraad

3. rangklasse nr. 9: Etatsraad

4. rangklasse nr. 2: Kammerjunker 4. rangklasse nr. 3: Virkelig Justitsraad

4. rangklasse nr. 10: Jægermester

5. rangklasse nr. 3: Justitsraad

6. rangklasse nr. 2: Virkelig Kammerraad

6. rangklasse nr. 5: Virkelig Krigsraad

7. rangklasse nr. 4: Krigsraad

Note B. *Datidens møntsystem:* 1 rigsbankdaler (daler) = 6 mark = 96 skilling. Rigsbankdaleren konverteredes i 1875 til 2 kr. Omregnet i øre var en mark altså = lidt over 33 øre, en skilling lidt over én øre. Dalerens værdi svingede med tiden; følgende eksempler kan gives: En fuldmægtig ved toldinspektionen i København fik i 1844 en årsgage på 600 daler. Et par sko kunne på den tid fås for 3 daler. Goldschmidt betalte o. 1860 25 daler om måneden som underholdsbidrag til sin fraskilte hustru og deres datter.